

ศึกษาแนวทางการเลือกยุทธวิธีของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการบังคับใช้
กฎหมายการชุมนุมสาธารณะ*
STUDY THE POLICE'S TACTICAL APPROACH TO ENFORCING
THE PUBLIC ASSEMBLY ACT

ทัตดาว โฉมลักษณ์^{1*}, อารณ ลิมะวิรัชพงษ์¹, ฤทธิชัย ช่างคำ²

Thatdaow Chomluk^{1*}, Aporn Limawirachapong¹, Ritthichai Changkham²

¹คณะนิติศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ นครปฐม ประเทศไทย

¹Faculty of Law, Royal Police Cadet Academy, Nakhon Pathom, Thailand

²สถาบันส่งเสริมงานสอบสวน นครปฐม ประเทศไทย

²Institute for the Promotion of Investigations, Nakhon Pathom, Thailand

*Corresponding author E-mail: thatdaow@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายการชุมนุมสาธารณะของเจ้าหน้าที่ตำรวจ พัฒนาแนวทางการปฏิบัติตามยุทธวิธีการบังคับใช้กฎหมายในการดูแลความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาค่าที่เกดจากการบังคับใช้กฎหมายโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก เจ้าหน้าที่ตำรวจระดับบริหาร ระดับปฏิบัติการ ผู้นำชุมชน ฝ่ายปกครอง ผู้ชุมนุม ผู้ได้รับผลกระทบจากการชุมนุม และจัดสนทนากลุ่มระดมความคิดเห็น เจ้าหน้าที่ตำรวจระดับบริหารและระดับปฏิบัติการ ทนายความ นักการเมือง นักสิทธิมนุษยชน สื่อสารมวลชน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาประเด็นตรงด้านการควบคุมฝูงชน ผลการวิจัยปัญหาและอุปสรรคของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการดูแลการชุมนุมสาธารณะ ส่วนแนวทางการเลือกใช้ยุทธวิธีการบังคับใช้กฎหมายในการดูแลความสงบเรียบร้อยที่ต้องปฏิบัติตามขั้นตอนในคู่มือการดูแลการชุมนุมสาธารณะของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในส่วนของผู้นุมัติในการใช้กำลังขั้นสุดท้าย ความสัมพันธ์ทางการบังคับบัญชา แนวทางการใช้หน่วยทางยุทธวิธี การเผชิญเหตุการณ์ชุมนุมของประชาชน แผนเผชิญเหตุอาวุธและระดับกำลังที่จะใช้ในการแก้ไขปัญหาค่า เทคนิคการควบคุมฝูงชนและการสลายฝูงชนที่อนุญาตให้ใช้ได้ การจับกุม การสอบสวน การดำเนินคดี การบันทึกภาพและเสียง บันทึกเหตุการณ์ การฟื้นฟูและการช่วยเหลือเยียวยา การสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์และการปฏิบัติต่อสื่อมวลชน การรายงาน การฝึกอบรม ฝึกทบทวนกฎการใช้กำลังโดยแนวทางในการแก้ไขปัญหาค่าที่เกดจากการบังคับใช้กฎหมายการชุมนุมสาธารณะนั้น หากไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนในคู่มือการดูแลการชุมนุมสาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพจะมีความเสี่ยงต่อความเชื่อมั่นของประชาชนส่งผลต่อภาพลักษณ์ที่ดีของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

คำสำคัญ: ยุทธวิธีควบคุมฝูงชน, การบังคับใช้กฎหมายการชุมนุมสาธารณะ, การรักษาความสงบเรียบร้อย

Abstract

This qualitative research investigated the problems and obstacles faced by police officers in enforcing public assembly laws, developed guidelines for selecting appropriate law enforcement

tactics to maintain peace and order, and proposed solutions to challenges arising from law enforcement practices. Data were collected through in-depth interviews with executive and operational police officers, community leaders, government officials, protesters, and affected individuals, as well as focus group discussions with police officers, lawyers, politicians, human rights activists, and media representatives. Content analysis was employed, drawing on direct experiences of crowd control. The findings confirmed those of Suthichai (2018) and highlighted the necessity of strictly adhering to the Royal Thai Police Public Assembly Manual. Key procedures include final authorization for the use of force, command structures, tactical unit deployment, incident response planning, permissible weapons and force levels, approved crowd control and dispersal techniques, arrest and investigation protocols, prosecution, audiovisual documentation, record-keeping, rehabilitation and assistance, strategic communication, engagement with the media, reporting, and training in the rules of force. The study concludes that failure to effectively implement these procedures risks undermining public confidence and damaging the institutional image of the Royal Thai Police.

Keywords: Crowd Control Tactics, Public Assembly Law Enforcement, Maintenance of Peace and Order

บทนำ

ปัจจุบันสังคมโลกได้เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างคนในสังคม ส่งผลให้มีการชุมนุมเพื่อเรียกร้อง สนับสนุน คัดค้านหรือแสดงความคิดเห็นในเรื่องใดเรื่องหนึ่งของประชาชนหรือกลุ่มบุคคลต่าง ๆ โดยการชุมนุมเรียกร้องโดยสงบและปราศจากอาวุธ ถือเป็นเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่ประชาชนทุกคนสามารถกระทำได้และรัฐจะจำกัดเสรีภาพในการชุมนุมได้ก็โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายภายใต้สังคมประชาธิปไตยเพื่อดูแลการชุมนุมให้เป็นไปด้วยความสงบเรียบร้อย ไม่กระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของชาติ ความปลอดภัยสาธารณะ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี ตลอดจนสุขอนามัยของประชาชน หรือความสะอาดของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะ และไม่กระทบกระเทือนต่อสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น ได้สอดคล้องกับกติการะหว่างประเทศที่ว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights: ICCPR) ซึ่งประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีและให้สัตยาบันที่จะยอมรับความผูกพันดังกล่าวมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 เป็นต้นมา (พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ, 2558)

การชุมนุมที่ผ่านมาในประเทศไทยอาจแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ การชุมนุมเพื่อเรียกร้องให้ความเดือดร้อนได้รับการแก้ไขและการชุมนุมเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เช่น เมื่อปี พ.ศ. 2553 เกิดเหตุการณ์การชุมนุมสาธารณะของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยขับไล่เผด็จการ (นปช.) เกิดความรุนแรงในการปะทะกันระหว่างผู้ชุมนุมกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย (พธม.) และเจ้าหน้าที่ทหาร มีการลอบทำร้ายด้วยอาวุธในพื้นที่ชุมนุมหรือระหว่างการเคลื่อนขบวนเกิดเหตุวินาศกรรมมีการทำลายทรัพย์สินและสินทรัพย์ของรัฐบาลและเอกชนถูกเผาทำลายมีผู้บาดเจ็บและผู้เสียชีวิต 1,386 คน และผู้เสียชีวิต 87 ราย (ศูนย์บริการแพทย์ฉุกเฉินกรุงเทพมหานคร (ศูนย์เอร์วีน) และปี พ.ศ. 2556 - 2557 เกิดเหตุการณ์การชุมนุมสาธารณะของคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) และแนวร่วม และเจ้าหน้าที่ตำรวจเกิดการปะทะกันระหว่างกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย (พธม.) และกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยขับไล่เผด็จการ (นปช.) มีการลอบทำร้ายด้วยอาวุธในพื้นที่ชุมนุมหรือระหว่างการเคลื่อนขบวน มีการลอบทำร้ายด้วยอาวุธในพื้นที่ชุมนุมหรือระหว่างการเคลื่อนขบวนเกิดเหตุวินาศกรรมมีผู้บาดเจ็บ 927* คน และเสียชีวิต 28* ราย (กระทรวงสาธารณสุข) ซึ่งมีผู้เข้าร่วมชุมนุมเป็นจำนวนมากและ

ใช้เวลาในการชุมนุมค่อนข้างยาวนาน ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนและในบางครั้งได้มีการละเมิดต่อกฎหมาย ก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย (สทส หอมจันทิก, 2560) ในปัจจุบันประเทศไทยมีกฎหมายที่ใช้บังคับแก่การชุมนุมโดยมีการตราพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ออกมาใช้บังคับโดยเฉพาะ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การใช้สิทธิชุมนุมสาธารณะให้ชัดเจนและสอดคล้องกับกติการะหว่างประเทศ เพื่อให้การชุมนุมสาธารณะเป็นไปด้วยความสงบเรียบร้อย ไม่กระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของชาติ ความปลอดภัยสาธารณะ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีตลอดจนสุขอนามัยของประชาชนหรือความสะดวกของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะ และไม่กระทบกระเทือนสิทธิและเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น (กิตติพล บุตรโคตร, 2560)

สำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายโดยตรงจึงได้มีการกำหนดนโยบายและแนวทางการประยุกต์ใช้กับการจัดการเหตุชุมนุมเรียกร้องและการควบคุมฝูงชนสำหรับเจ้าหน้าที่ตำรวจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในสังกัด (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2563) อีกทั้งเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานอื่นภายใต้กรอบของกฎหมายและแบบธรรมเนียมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นองค์พระประมุขในแต่ละสถานการณ์ให้เหมาะสมกับการยอมรับของสังคมและประชาคมโลก เพื่อปกป้องชีวิต ทรัพย์สิน สถาบันหลักของชาติและประเทศชาติโดยรวม ปัจจุบันแม้จะมี พ.ร.บ.การชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจยังต้องเผชิญปัญหาในการบังคับใช้จึงเป็นที่มาของการศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายการชุมนุมสาธารณะของเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อพัฒนาขั้นตอนการเลือกใช้ยุทธวิธีการบังคับใช้กฎหมายที่เหมาะสมในการดูแลความสงบเรียบร้อยตามกฎหมายการชุมนุมสาธารณะของเจ้าหน้าที่ตำรวจและเพื่อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมายการชุมนุมสาธารณะของเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อการดูแลความสงบเรียบร้อยในสถานการณ์การชุมนุมสาธารณะที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายการชุมนุมสาธารณะของเจ้าหน้าที่ตำรวจ
2. เพื่อพัฒนาขั้นตอนการเลือกใช้ยุทธวิธีการบังคับใช้กฎหมายที่เหมาะสมในการดูแลความสงบเรียบร้อยตามกฎหมายการชุมนุมสาธารณะของเจ้าหน้าที่ตำรวจ.
3. เพื่อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมายการชุมนุมสาธารณะของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการวิจัย โดยศึกษาจากหนังสือ บทความ ผลงานวิจัย เอกสารทั้งภาษาไทยและต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง และศึกษาจากเอกสารข้อมูลที่มีในโครงการรายงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแผนและการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในโครงการเพื่อนำมาอ้างอิงประกอบการศึกษาวิจัย และมีขั้นตอนดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 กลุ่มเจ้าหน้าที่ตำรวจในแต่ละระดับที่เคยมีประสบการณ์ในการควบคุมฝูงชนมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี ซึ่งมีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการบังคับใช้กฎหมายการชุมนุมสาธารณะคัดเลือกจากเจ้าหน้าที่ตำรวจระดับผู้บริหารระดับสูง จำนวน 5 ราย ผู้บริหารระดับกลาง จำนวน 5 ราย และระดับปฏิบัติการ จำนวน 5 ราย

1.2 กลุ่มเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองที่เกี่ยวข้องได้แก่ ผู้นำชุมชน จำนวน 5 ราย กำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 5 ราย เจ้าหน้าที่ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จำนวน 5 ราย

1.3 กลุ่มผู้ที่มีประสบการณ์ในการเข้าร่วมชุมนุมสาธารณะในเขตเมืองและไม่ได้อยู่ในเขตเมืองไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง จำนวน 5 ราย

1.4 กลุ่มประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการชุมนุมสาธารณะในเขตเมืองและไม่ได้อยู่ในเขตเมือง ไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง จำนวน 5 ราย

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนของการวิจัย ดังต่อไปนี้

2.1 ดำเนินการเก็บข้อมูลวิจัยโดยการสัมภาษณ์ ข้อคำถามลักษณะกึ่งโครงสร้าง เป็นคำถามปลายเปิด ผู้วิจัยเป็นผู้ถามคำถามและให้ผู้ให้ข้อมูลตอบ โดยใช้วิธีการบันทึกเสียงการ และจดบันทึก เพื่อให้การสัมภาษณ์ มีลักษณะเป็นการสนทนาถามตอบ และนำมาถอดเทปคำสัมภาษณ์แบบละเอียดเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็น ความจริงมากที่สุดกับ ผู้บัญชาการหรือผู้แทน ผู้บังคับการหรือผู้แทน และผู้ปฏิบัติการระดับผู้บังคับกองร้อย จากกองบัญชาการตำรวจนครบาล กองอารักขาและควบคุมฝูงชน และกองบังคับการสายตรวจและปฏิบัติการพิเศษ กรุงเทพมหานคร กำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่ อพปร. ผู้เข้าร่วมการชุมนุมสาธารณะ และประชาชนที่ได้รับ ผลกระทบจากการชุมนุมสาธารณะ ที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นตัวแทนระดับ/สาขา ละ 1 ราย

ผู้บัญชาการหรือผู้แทน ผู้บังคับการหรือผู้แทน และผู้ปฏิบัติการระดับผู้บังคับกองร้อย จากกองบัญชาการ ตำรวจภูธรภาค 1 - 9 กำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่ อพปร. ผู้เข้าร่วมการชุมนุมสาธารณะ และประชาชน ที่ได้รับผลกระทบจากการชุมนุมสาธารณะ ที่อยู่ในพื้นที่เป็นตัวแทนระดับ/สาขาละ 1 ราย

เพื่อให้ได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระให้ครอบคลุมทุก พื้นที่ทั่วประเทศ เนื่องจากบริบทของการชุมนุมสาธารณะในแต่ละพื้นที่แต่ละภาคมีปัญหาที่แตกต่างกัน ดังนั้น การเลือกใช้ยุทธวิธีวิธีการบังคับใช้กฎหมายการชุมนุมสาธารณะที่เหมาะสมและแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดจาก การบังคับใช้กฎหมายการชุมนุมสาธารณะของเจ้าหน้าที่ตำรวจตามพระราชบัญญัติดังกล่าวในแต่ละภาคแต่ละ จังหวัด อาจได้รับข้อมูลที่แตกต่างกันแล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยต่อไป

2.2 การสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group)

ครั้งที่ 1 จัดสัมมนาระดมความคิดเห็น ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์ในการควบคุมฝูงชน 5 ปีขึ้นไป ในพื้นที่กองบัญชาการตำรวจนครบาล ได้แก่ ตัวแทนเจ้าหน้าที่ตำรวจควบคุมฝูงชนระดับ ผู้บังคับการ หรือผู้แทน ผู้กำกับการ รองผู้กำกับ สารวัตร ผู้บังคับกองร้อย เจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติการ หนายความ นักการเมือง นักสิทธิมนุษยชน นักวิชาการทางด้านนิติศาสตร์ สื่อสารมวลชน รวมจำนวน 12 ราย

ครั้งที่ 2 จัดสัมมนาระดมความคิดเห็น ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์ในการควบคุมฝูงชน 5 ปีขึ้นไปในพื้นที่กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 3, 4 ได้แก่ ตัวแทนเจ้าหน้าที่ตำรวจควบคุมฝูงชนระดับผู้บังคับการ หรือผู้แทน ผู้กำกับการ รองผู้กำกับ สารวัตร ผู้บังคับกองร้อย เจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติการ หนายความ นักการเมือง นักสิทธิมนุษยชน นักวิชาการทางด้านนิติศาสตร์ สื่อสารมวลชน รวมจำนวน 12 ราย

ครั้งที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์ในการควบคุมฝูงชน 5 ปีขึ้นไป ในพื้นที่ กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 5, 6 ได้แก่ ตัวแทนเจ้าหน้าที่ตำรวจควบคุมฝูงชนระดับผู้บังคับการหรือผู้แทน ผู้กำกับการ รองผู้กำกับ สารวัตร ผู้บังคับกองร้อย เจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติการ หนายความ นักการเมือง นักสิทธิ มนุษยชน นักวิชาการทางด้านนิติศาสตร์ สื่อสารมวลชน รวมจำนวน 12 ราย

3. เครื่องมือการวิจัย

3.1 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปหาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยนำเสนอ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการการบังคับใช้กฎหมาย ผู้เชี่ยวชาญทางด้านกฎหมาย และผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวิจัยว่าข้อคำถามที่ใช้ในแบบสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม มีความเหมาะสม ชัดเจน และครอบคลุมในเนื้อหา ที่ต้องการศึกษาวิจัยเพียงพอหรือไม่

3.2 นำข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวิจัยมาแก้ไขปรับปรุงแบบ สัมภาษณ์ให้เหมาะสมที่จะใช้กับเนื้อหาที่ต้องการศึกษาวิจัย

3.3 เครื่องมือวิจัยได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ คณะนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ เอกสารรับรองเลขที่ 660419-013

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้เทคนิควิเคราะห์ข้อมูลแบบการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ให้รหัสข้อมูลตีความจากข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการตอบคำถาม และการสัมภาษณ์ตรวจสอบข้อมูลด้วยวิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation technique) ให้ได้มาซึ่งข้อมูลเพื่อประโยชน์ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการดูแลความสงบเรียบร้อยตามกฎหมายการชุมนุมสาธารณะของเจ้าหน้าที่ตำรวจให้มีประสิทธิภาพลดความสูญเสียที่อาจเกิดขึ้นในการดูแลประชาชนต่อไป

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยตามวัตถุประสงค์ ข้อ 1 สภาพปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายการชุมนุมสาธารณะของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ดังนี้

ด้านบริหารหน่วยงาน เจ้าหน้าที่ตำรวจยังขาดความพร้อมด้านทรัพยากรบุคคล ยานพาหนะ เครื่องมืออุปกรณ์ที่จำเป็นในการควบคุมการชุมนุมไม่ทันสมัยและไม่เพียงพอ การดูแลขวัญกำลังใจไม่ทั่วถึง กฎหมายคุ้มครองเจ้าหน้าที่มีน้อย การส่งกำลังบำรุงไม่มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบเรื่องอาหาร ยารักษาโรค ที่พัก โดยตรง และมีปัญหาในส่วนงานประจำที่ค้างต้องกลับมาดำเนินการให้เสร็จสิ้น การบังคับใช้กฎหมายแก่กลุ่มบุคคลไม่เท่าเทียมกันทำให้เกิดความเสี่ยงแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน

ด้านนโยบาย พบนโยบายผู้บังคับบัญชาสั่งการให้ดูแลการชุมนุมสาธารณะตามสิทธิเสรีภาพ ไม่ให้ละเมิดสิทธิเสรีภาพบุคคลอื่นให้ส่งผลกระทบต่อประชาชนน้อยที่สุด ปฏิบัติต่อผู้ชุมนุมให้กระทำโดยละมุนละม่อม ให้ปฏิบัติตามขั้นตอน หากกำลังพลไม่เพียงพอให้ขอการสนับสนุนจากพื้นที่ใกล้เคียงมาช่วยแต่การสั่งการล่าช้า ไม่ชัดเจน ผู้อำนวยการเหตุการณ์ไม่อยู่สั่งการในพื้นที่ นโยบายสู่การปฏิบัติไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะให้เป็นมาตรฐานเดียวกันขึ้นกับสถานการณ์ นโยบายการแต่งตั้งโยกย้ายแต่ละปีมีผลต่อแผนการดำเนินงานในการควบคุมการชุมนุมสาธารณะ

ด้านกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวกับการปฏิบัติ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติระดับผู้บังคับหมู่ไม่ค่อยเข้าใจความรู้หรือใส่ใจเรื่องกฎหมาย ไม่ค่อยเข้าใจในเนื้อหาของผู้ปฏิบัติในสถานการณ์จะปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับกองร้อยทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติติดขัดในการปฏิบัติ ต้องระวังตัวว่าสิ่งที่ทำนั้นว่าถูกต้องหรือไม่ ต้องทำงานด้วยความกลัว เจ้าหน้าที่ยังไม่มั่นใจในการบังคับใช้กฎหมาย เพราะหากผู้ชุมนุมฝ่าฝืนไม่ยอมหยุดการชุมนุม หรือไม่ยอมออกจากพื้นที่ควบคุม เจ้าหน้าที่ไม่มีอำนาจในการใช้กำลังเข้าควบคุมตัวเหมือนฝ่าฝืนกฎหมายโดยทั่วไป

ด้านการปฏิบัติการ กรณีมีการชุมนุมผิดกฎหมายไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะนี้ บางเรื่องเป็นความผิดซึ่งหน้าแต่ไม่สามารถจับกุมได้ เจ้าหน้าที่งานที่ดูแลการชุมนุมให้มีการไปยื่นร้องขอต่อศาลเพื่อให้ศาลพิจารณาสั่งให้ปิดการชุมนุม ซึ่งไม่ได้เขียนให้ชัดเจนว่าให้ศาลสั่งภายในเวลาเท่าใด ประกาศกำหนดเป็นพื้นที่ควบคุม กว่าจะทำตามขั้นตอนการชุมนุมก็เลิกแล้ว จากนั้นดำเนินคดีแกนนำในข้อหาเรื่องของไม่แจ้งการชุมนุม ซึ่งมีโทษปรับอย่างเดียวเป็นเรื่องของปรับเป็นพินัย คือ อัตราโทษเบา ไม่ศักดิ์สิทธิ์ ควรให้มีการแก้ไขกฎหมายเพื่อให้เกิดความเกรงกลัว

ด้านงบประมาณ บางหน่วยงานไม่มีงบประมาณสนับสนุนเจ้าหน้าที่ ทำให้ขาดขวัญกำลังใจของกำลังพลที่ออกปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งด้านงบประมาณแยกออกเป็นสองส่วน ส่วนแรก คือ การจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ ส่วนที่สอง คือ เบี้ยเลี้ยงเจ้าหน้าที่ หน่วยงานต้องสำรองงบประมาณเบี้ยเลี้ยงกำลังพล ค่าน้ำมัน ค่าอาหาร ไปก่อนไม่สามารถเบิกเงินในส่วนของการจัดดูแลการชุมนุมสาธารณะได้ในพื้นที่ที่มีสถานการณ์

ด้านบุคลากร เรื่องกำลังพลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ปัญหา กำลังพลไม่เพียงพอ ต้องหมุนเวียนกันมาทุกกองบังคับการเพื่อเป็นกองร้อยสนับสนุน โดยเฉพาะการชุมนุมยืดเยื้อเป็นเวลานาน กำลังพลเกิดความเหนื่อยล้า การประกอบกำลังกองร้อยควบคุมฝูงชนแต่ละสถานี มีสัดส่วนของสถานีที่ต้องส่งกำลังพลมารวมที่ตำรวจภูธรจังหวัด ทำให้สถานีต้องส่งเจ้าหน้าที่ที่มีอายุเกิน 45 ปี เข้ามาทำงานและมีเจ้าหน้าที่บางคนมีปัญหาด้านสุขภาพทำให้กำลังพลไม่มีประสิทธิภาพ เจ้าหน้าที่บางรายยังไม่เข้าใจข้อกฎหมายชัดเจน มีการตีความพื้นที่การชุมนุม และลักษณะการชุมนุมของผู้ชุมนุมตาม พรบ.กำหนดให้ที่ถูกกฎหมาย เป็นสิทธิเสรีภาพของผู้ชุมนุม หรือการใช้สิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญมีขอบเขตเพียงใด

ด้านการประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง การทำงานหากไม่มีแผนที่ชัดเจน และขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงาน ทำให้เจ้าหน้าที่ตกอยู่ในสถานการณ์อันตรายโดยเฉพาะเป็นการชุมนุมที่อาจมีความรุนแรง แต่ส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีปัญหา จะมีปัญหาและอุปสรรคบางส่วน เช่น ประสานขอรถดับเพลิง รถยกสิ่งกีดขวาง รถพยาบาล การไฟฟ้า การประปา และสำนักงานกรุงเทพมหานคร ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจไปขอตามความรับผิดชอบของหน่วยงานนั้น ๆ เมื่อมีการเคลื่อนของผู้ชุมนุม จะมีปัญหาเรื่องพื้นที่รับผิดชอบของหน่วยงานนั้น ๆ ทำให้เกิดความล่าช้าในการแก้ไขสถานการณ์ การประสานงานหรือความร่วมมือจากภาคประชาสังคม ฝ่ายปกครองส่วนใหญ่ไม่มีปัญหา

ด้านผู้เข้าร่วมชุมนุมสาธารณะ ก่อนการชุมนุม มีเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ดูแลความสงบเรียบร้อยให้การดูแลผู้ร่วมชุมนุม มีการจัดพื้นที่ให้อยู่ในขอบเขตไม่กระทบกระเทือนต่อประชาชนที่เดินทางไปมาบนถนนและประชาชนที่อยู่ใกล้เคียงบริเวณที่ชุมนุมก่อนการชุมนุมจะมีเจ้าหน้าที่แจ้งการชุมนุม และขออนุญาตจัดการชุมนุมสาธารณะต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจพื้นที่ มีการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ มีการแนะนำขั้นตอนการปฏิบัติตัว ขณะชุมนุม เจ้าหน้าที่ได้แนะนำขั้นตอนการปฏิบัติตัวของกลุ่มผู้ร่วมชุมนุมให้อยู่ในขอบเขตของกฎหมาย มีการดูแลเรื่องสุขภาวะ ห้องน้ำเคลื่อนที่ซึ่งขณะการชุมนุมเรียกร้องไม่มีเหตุการณ์ร้ายแรง ทั้งในพื้นที่จังหวัดและขณะเดินทางไปร่วมชุมนุม เจ้าหน้าที่ตำรวจอำนวยความสะดวกให้กลุ่มผู้ชุมนุมเป็นอย่างดี ผู้ร่วมชุมนุม มีการแจกน้ำดื่ม อาหาร ขณะชุมนุม ภายหลังการชุมนุม เจ้าหน้าที่มีการอำนวยความสะดวกในการเดินทางกลับ ได้ประกาศแนะนำเส้นทางในการเดินทางกลับบ้านเมื่อเลิกการชุมนุม มีเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้ามาสำรวจความเสียหาย และผู้ได้รับบาดเจ็บ หรือผู้ได้รับผลกระทบจากการชุมนุมและผู้เข้าร่วมการชุมนุมมีความพึงพอใจ ขั้นตอนการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจเหมาะสมกับเหตุการณ์ในการดูแลความสงบเรียบร้อยในการชุมนุมสาธารณะของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ด้านประชาชนที่ได้รับผลกระทบ ก่อนการชุมนุม เจ้าหน้าที่ตำรวจได้มีการปิดพื้นที่ โดยเฉพาะถนนบริเวณใกล้ที่ชุมนุมก่อนปิดถนนและพื้นที่เจ้าหน้าที่ตำรวจจะมีการประกาศ และประชาสัมพันธ์แจ้งให้ประชาชนที่ใช้เส้นทางสัญจรไปมาทราบ เจ้าหน้าที่ตำรวจมีการดำเนินการเป็นขั้นตอน ส่วนมากจะใช้วิธีการเจรจากับแกนนำ ก่อนเนื่องจากแกนนำเป็นสื่อสำคัญ ส่วนมากจะเจรจาก่อนให้อยู่ในกรอบนั้น ขณะชุมนุม บางเหตุการณ์มีการปิดถนนอย่างกะทันหัน เมื่อมีกลุ่มผู้ชุมนุมจำนวนมาก และมีเหตุการณ์วุ่นวายเกิดขึ้น ก่อนการชุมนุมมีเจ้าหน้าที่ตำรวจหลายหน่วยงานมาดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยบริเวณที่ชุมนุม ได้ดูแลความสงบเรียบร้อยเป็นอย่างดีแต่เนื่องจากจำนวนผู้ร่วมชุมนุมมีจำนวนมากทำให้การดูแลไม่ทั่วถึง โดยเฉพาะเมื่อมีเหตุการณ์ปะทะระหว่างผู้ร่วมชุมนุมกับเจ้าหน้าที่ จะมีเจ้าหน้าที่มาดูแลกลุ่มผู้ไม่หวังดีหรือว่า ผู้มาก่อความไม่สงบ ยุแยงให้คนแตกกันได้เมื่อเจ้าหน้าที่อยู่ในพื้นที่จะมีปัญหาหลาย รูปแบบ หลังการชุมนุม ตำรวจได้แนะนำกับผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการใช้กำลัง แล้วมีเหตุให้ประชาชนที่เดินทางผ่าน หรือทำงานหรือพักอาศัยอยู่บริเวณใกล้ที่ชุมนุมไปแจ้งความที่สถานีตำรวจ ประชาชนหลายคนที่ได้รับผลกระทบจึงไปแจ้งความลงบันทึกประจำวันไว้เป็นหลักฐานที่สถานีตำรวจ โดยได้รับการบริการจากพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจได้เข้ามาในสถานที่เกิดเหตุเพื่อเก็บพยานหลักฐาน

ผลการศึกษาวิจัยตามวัตถุประสงค์ ข้อ 2 การเลือกใช้ยุทธวิธีการบังคับใช้กฎหมายที่เหมาะสมในการดูแลความสงบเรียบร้อยตามกฎหมายการชุมนุมสาธารณะของเจ้าหน้าที่ตำรวจ มีขั้นตอนการปฏิบัติในการบังคับใช้กฎหมายการชุมนุมสาธารณะในการรักษาความสงบเรียบร้อยในเหตุชุมนุมสาธารณะ มีแนวทางดังต่อไปนี้

ผู้อนุมัติหรือเห็นชอบการใช้กำลังขั้นสุดท้าย ผู้อนุมัติหรือเห็นชอบการใช้กำลังขั้นสุดท้ายมีหลายระดับ ได้แก่ ผบ.ตร. หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจาก ผบ.ตร. ให้มีอำนาจสั่งการในเหตุการณ์นั้น ๆ เจ้าหน้าที่ ผู้เผชิญเหตุในขณะนั้นเป็นหัวหน้า หรือเป็นผู้ว่าราชการจังหวัด หรือมอบหมายรองผู้บังคับการ ผู้กำกับการ ผู้บังคับกองร้อย ผบ.เหตุการณ์ เจ้าหน้าที่ตำรวจระดับผู้ปฏิบัติมีการบังคับใช้กฎหมายการใช้ยุทธวิธีที่ถูกต้อง เพราะปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาสูงสุดที่มีอำนาจเด็ดขาดใช้ดุลพินิจแล้วสั่งการ

การวางแผนขั้นต้น มีการสำรวจพื้นที่ ประชุมวางแผน กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติ โดยจัดการประชุมระดับผู้บังคับกองร้อยจากนั้นจะนำมาถ่ายทอดผลการประชุมและข้อสั่งการของผู้บังคับบัญชาให้ผู้ปฏิบัติทราบทุกคน บางครั้งการสื่อสารและข้อสั่งการอาจเปลี่ยนแปลงในการอนุมัติใช้กำลัง เจ้าหน้าที่ตำรวจได้มีการกำหนดขั้นตอน และผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจนมีการเขียนแผนเผชิญเหตุไว้แล้ว และมีการปรับเปลี่ยนใช้กำลังพลไปตามเหตุการณ์/ขนาดของผู้ร่วมชุมนุม วางแผนว่าจะใช้กำลังพลเท่าใด จะมีการวางแผนทุกครั้ง มีจัดกำลังกองร้อยควบคุมฝูงชนไว้ประจำทุกกองบังคับการ ผีกซ้อม ทบทวน ตั้งศูนย์ปฏิบัติการส่วนหน้าส่วนหน้า เสมอ

ความสัมพันธ์ทางการบังคับบัญชา เป็นลักษณะความสัมพันธ์แบบทางการตามตำแหน่งอำนาจหน้าที่ โดยลำดับในการสั่งการระหว่างผู้บังคับบัญชากับลูกน้องผู้ปฏิบัติ ระดับปฏิบัติการ หรือระดับบังคับกองร้อยมีความสัมพันธ์กันดี คือ รู้จักกันหมด แต่ระดับสูงขึ้นไปค่อนข้างมีขั้นตอนมากขึ้นความสัมพันธ์ที่ดีมาจากการทำงานที่มีการวางแผน มอบหมายผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจนเด็ดขาดในการปฏิบัติตาม พรบ.ชุมนุมฯ และระดับการใช้กำลังในสถานการณ์ เพื่อความคล่องตัวในการแก้ปัญหา เน้นการสั่งการไม่ซับซ้อน โดยมีฝ่ายกฎหมายเป็นฝ่ายสนับสนุนในการดำเนินคดีผู้กระทำความผิด และเป็นผู้ช่วยแนะนำการปฏิบัติที่ถูกต้องของกำลังพลผู้ปฏิบัติงาน และการทำงานอย่างเคียงบ่าเคียงไหล่ของผู้บังคับบัญชากับลูกน้องอยู่ด้วยกันคอยสั่งการตลอด

แนวทางใช้หน่วยทางยุทธวิธี แนวทางการใช้หน่วยทางยุทธวิธี ตามหลักจะดำเนินการโดยคำนึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ เจ้าหน้าที่ตำรวจมีหน้าที่ดูแลความปลอดภัยของผู้ชุมนุมที่ปฏิบัติตามกฎหมาย เช่น การคัดกรองอาวุธ แสดงกำลังรักษาการณ์พื้นที่ หากเกิดการกระทำที่รุนแรงของผู้ชุมนุมกรณีมีการกระทำความผิด ผู้ชุมนุมจะเข้ามาในพื้นที่ควบคุมจะต้องพิจารณาหลักดันไม่ให้ผู้ชุมนุมกระทำความผิดกฎหมาย กรณีผู้ชุมนุมไม่มีอาวุธให้พิจารณาใช้หน่วยกำลังจัดรูปขบวนในการป้องกันพื้นที่ผลักดัน ผู้ชุมนุม หรือใช้แนวทางตามหลักการใช้กำลังผลักดันผู้ชุมนุมออกไป กรณี ผู้ชุมนุมมีอาวุธให้คำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ชุมนุม และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ให้จัดหน่วยที่มีศักยภาพในการใช้อาวุธเข้าควบคุมสถานการณ์

การเผชิญเหตุการณ์ชุมนุมของประชาชน แผนเผชิญเหตุขึ้นอยู่กับสถานการณ์ของเหตุการณ์ การปฏิบัติใช้วิธีการเจรจากับผู้ร่วมชุมนุม หรือแกนนำผู้ชุมนุมก่อน การพูดใช้ถ้อยคำสุภาพเป็นทางการ การประกาศแจ้งเตือนผู้ชุมนุมผ่านเครื่องกระจายเสียงเป็นขั้นตอน และกำหนดระยะเวลาให้ออกจากพื้นที่ในเวลาที่เหมาะสม “ตำรวจไม่ใช่เป็นคู่กรณีอย่าไปเป็นคู่กรณีโดยเด็ดขาด” การปฏิบัติใช้วิธีการซึ่งถูกฝึกอบรมจะใช้ความอดทนอดกลั้น ไม่ทำตามสถานการณ์ที่ฝ่ายผู้ร่วมชุมนุมยั่ว

แผนเผชิญเหตุ ทุกหน่วย มีแผนเผชิญเหตุ และแผนปฏิบัติการอยู่แล้ว มีการกำหนดแผนเผชิญเหตุไว้อย่างเป็นลำดับขั้นตอน เมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้น เช่น ผู้ชุมนุม ก่อความวุ่นวาย หรือทำร้ายเจ้าหน้าที่ หรือทำลายทรัพย์สินของทางราชการ เมื่อมีเหตุการณ์ดังกล่าวผู้บังคับบัญชาผู้บริหารเหตุการณ์จะเป็นผู้ออกคำสั่งใช้กำลังในการปฏิบัติตามแผนเผชิญเหตุได้ทันทีแผนเผชิญเหตุ มีการวางไว้ล่วงหน้าแล้ว มีการซ้อมกันถ้ากรณีหมู่มวลชนมาก ๆ จะอาศัยวิธีการเก็บภาพนิ่งภาพเคลื่อนไหว แล้วมาวิเคราะห์ว่าการกระทำของเขาเป็นความผิดหรือไม่

อาวุธและระดับกำลังที่จะใช้ในการแก้ไขปัญหาการชุมนุม อาวุธและระดับกำลังที่จะใช้ในการแก้ไขปัญหาการชุมนุม ตามระเบียบของสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้กำหนดเครื่องมืออุปกรณ์ควบคุมฝูงชนของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการแก้ปัญหา เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องใช้เครื่องมือที่กำหนดไว้เท่านั้น โดยคำนึงถึงสถานการณ์ที่กฎหมายนี้ได้ให้อำนาจไว้เพื่อปฏิบัติตามกฎหมายอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ถ้าใช้อาวุธอื่นกฎหมายจะไม่คุ้มครองผู้ปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะนี้

เทคนิคการควบคุมฝูงชนและการสลายฝูงชนที่อนุญาตให้ใช้ได้ ต้องดำเนินการตามหลักยุทธวิธีตามความจำเป็นและหลักการใช้กำลัง การใช้เครื่องมือให้เป็นไปตามหลักสัดส่วน กรณีที่ผู้ชุมนุมฝ่าฝืนกฎหมาย หรือเมื่อมีการประกาศให้มีการเลิกชุมนุม เจ้าหน้าที่ก็จะใช้กำลังเข้าควบคุมพื้นที่ตามคำสั่งศาลแพ่ง (มีคู่มือการปฏิบัติและมีการอบรมอยู่แล้ว) กรณีผู้ชุมนุมไม่แจ้งการชุมนุมหรือกระทำการชุมนุมไม่เป็นไปตามข้อตกลง การชุมนุมเกิดความรุนแรง ละเมิดกฎหมายตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะนี้ ขอคำสั่งศาลให้ยุติการชุมนุมได้ โดยอาจสั่งให้กำลังพลเข้าควบคุมพื้นที่โดยใช้อุปกรณ์ควบคุมฝูงชนตามที่กฎหมายกำหนด

การจับกุมและการสอบสวน หากมีการละเมิดกฎหมาย คนที่เข้ามาจับกุมจะเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจพื้นที่ส่วนใหญ่ คือ ให้ออกหมายเรียกไป เพราะกลุ่มผู้ชุมนุมกระทำความผิดซึ่งหน้าในความผิดตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่จะเข้าทำการจับกุมตามสถานการณ์ที่พบเห็น เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติที่ต้องมาให้การในฐานะที่เป็นพยานหรือเป็นผู้จับกุมปัจจุบันเจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติต่อผู้ชุมนุมโดยไม่ได้ละเมิดสิทธิ

การดำเนินคดี ถ้าเป็นความผิดร้ายแรงจะออกหมายจับกุม แล้วติดตามจับกุมดำเนินคดีในการจับกุมผู้ชุมนุมในการปฏิบัติของกองร้อยควบคุมฝูงชนต้องจัดเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่จับกุมโดยเฉพาะเนื่องจากต้องใช้ความเชี่ยวชาญและแยกชุดจับกุมที่พกพาอาวุธในการใช้กำลังที่เหนือกว่าผู้ชุมนุม โดยจัดเตรียมสถานที่ควบคุมตัวและเคลื่อนย้ายตัวผู้ชุมนุมออกจากสถานที่ชุมนุมอย่างรวดเร็วเพื่อป้องกันมวลชนแย่งตัวผู้ชุมนุม การจัดทำบันทึกจับกุมให้มีพฤติการณ์สอดคล้องในแต่ละคดีพร้อมทำบันทึกจับกุม

การบันทึกภาพ บันทึกเสียง หรือบันทึกเหตุการณ์ การบันทึกภาพ บันทึกเสียง หรือบันทึกเหตุการณ์มีความสำคัญและผู้ปฏิบัติตระหนักดี การทำงานควบคุมฝูงชนในปัจจุบันมีการถ่ายวิดีโอเป็นขั้นตอนในการจับกุมตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ โดยตลอดตามกฎหมาย ทำให้มีความโปร่งใสในการทำงาน มีเจ้าหน้าที่ทำหน้าที่ประจำ บก.ร้อย และ บก.หมวด ประจำกองร้อยควบคุมฝูงชนเป็นช่างภาพประจำหมวดและกองร้อย ทำหน้าที่บันทึกเหตุการณ์การกระทำของผู้ชุมนุม ในการบันทึกภาพนิ่งภาพเคลื่อนไหว โดยเก็บพยานหลักฐาน โดยการแต่งตั้งตัวปะปนบ้าง และต้องบันทึกเพราะว่าต้องมีการรายงานผู้บังคับบัญชา

การฟื้นฟู และการช่วยเหลือเยียวยา หลังจากเสร็จภารกิจการควบคุมฝูงชน เมื่อใช้กำลังกองร้อยควบคุมฝูงชนเข้าควบคุมสถานการณ์ ให้ผู้ชุมนุมปฏิบัติตามกฎหมายหรือยุติการชุมนุมเนื่องจากผู้ชุมนุม ไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะให้ผู้ควบคุมกำลังตรวจสอบกำลังพลที่ได้รับบาดเจ็บหรือ สูญหาย ตลอดจนตรวจสอบอุปกรณ์ควบคุมฝูงชนที่ชำรุดหรือสูญหายระหว่างปฏิบัติการ เนื่องจากวัสดุอุปกรณ์สามารถเป็นพยานหลักฐานในการปฏิบัติตามหลักการใช้กำลังของกำลังพลควบคุมฝูงชนได้ และเมื่อกำลังพลได้รับบาดเจ็บต้องมีการฟื้นฟูกำลังใจของผู้ปฏิบัติงานโดยให้มีการพักผ่อน มีการสับเปลี่ยนกำลังเพื่อเป็นการฟื้นฟูขวัญกำลังใจกำลังพลให้พร้อมปฏิบัติหน้าที่ต่อไป

การสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ และการปฏิบัติต่อสื่อมวลชน การสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์และการปฏิบัติต่อสื่อมวลชน เจ้าหน้าที่จะยึดหลักความปลอดภัยของสื่อมวลชนและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ โดยการจัดทำสัญลักษณ์บอกฝ่ายของสื่อมวลชน มอบให้สื่อมวลชนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยเครื่องหมายบอกฝ่ายนี้จัดทำเป็นความลับเพื่อกันไม่ให้ผู้ไม่ประสงค์ดีปลอมตัวเป็นสื่อเพื่อมาสร้างสถานการณ์ โดยมีการสื่อสารทำงานกับสื่ออย่างใกล้ชิดเป็นแนวทางเดียวกัน และสื่อสารโดยยึดหลักความจริง กระทำการทุกอย่างตามที่กฎหมายกำหนด โดยกำหนดผู้ให้ข่าวสารที่มา

สามารถตอบคำถามได้ และมีหน่วยงานให้ข่าวที่เป็นเอกภาพ ไม่สร้างความสับสนแก่ผู้รับข่าวสาร

การรายงาน มีการรายงานผลการปฏิบัติให้กับผู้ควบคุมสถานการณ์ เพื่อประเมินแนวทางการให้ข่าว พร้อมทั้งให้ฝ่ายกฎหมายตรวจสอบข้อเท็จจริงพร้อมทั้งประเมินความเสี่ยงการปฏิบัติงานเพื่อให้ผู้ปฏิบัติมีความมั่นใจในการทำงานที่ถูกต้องตามหลักการของกฎหมาย และให้ผู้ควบคุมเหตุการณ์ทำรายงานสรุปผลการปฏิบัติเพื่อสรุปบทเรียน ข้อบกพร่องเพื่อใช้เป็นแนวทางแก้ไขปัญหานั้นจะเกิดขึ้นในอนาคตได้ก่อนปฏิบัติหน้าที่ ผบ.ร้อย จำต้องรายงานความพร้อมของกำลังพลและอุปกรณ์ ระหว่างปฏิบัติหน้าที่ เมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้นจะต้องรายงานเป็นสิ่งที่ผู้บังคับบัญชาเร่งรัดมาก

การฝึกอบรม ประเภทครูฝึก ครูฝึกควรได้รับการฝึกอบรมและทบทวนการปฏิบัติอยู่เป็นประจำ และมีจำนวนเพียงพอที่จะนำไปสู่การถ่ายทอดอย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้อง ตรงตามระเบียบ กฎหมาย การฝึกอบรมในหลักสูตรทุกหลักสูตรจะต้องมีการอบรมวิธีการกับหน่วยอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง เรียกว่าตรวจสอบการฝึกหลายพื้นที่มีครูฝึกและมีการจัดฝึกอบรมหลายแห่ง เปิดฝึกทบทวนเป็นประจำทุก ปัจจุบันแยกอบรมตามจังหวัด/ภาค ซึ่งครูฝึกมาจากส่วนกลางจะมาประเมินทุกปี ปีละหนึ่งครั้ง

ฝึกทบทวนกฎการใช้กำลังของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตร.ได้มีแผนทำการฝึกทบทวน โดยให้ทุก บก. ที่มีกำลังกองร้อยควบคุมฝูงชน ทำการฝึกทบทวนประจำปี ๆ ละ 1 - 2 ครั้ง ให้ระดับ บช. เข้าตรวจสอบการฝึกครั้งละ 3-5 วัน (แต่การฝึกทบทวนอาจทำได้ไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่) แต่ทุกสถานีมีการให้ฝึกซ้อมตลอด เช่น ฝึกการใช้โล่บัง ใช้กระบอง เป็นต้น ส่วนฝ่ายปกครองฝึกทบทวนอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

ผลการศึกษาวิจัยตามวัตถุประสงค์ ข้อ 3 แนวทางแก้ไขปัญหที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมายการชุมนุมสาธารณะของเจ้าหน้าที่ตำรวจ มีข้อเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมายการชุมนุมสาธารณะ ดังนี้

1. กำหนดแนวทางการปฏิบัติให้เจ้าหน้าที่ให้ชัดเจนและเมื่อมีการชุมนุมเจ้าหน้าที่สามารถบังคับใช้กฎหมายและวิธีการ ขั้นตอนที่ต้องทำตามหลักสากล
2. ควรมีการเสนอแก้ไขกฎหมาย และระเบียบในการปฏิบัติเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้านงบประมาณ ควรจัดหาอุปกรณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เพียงพอ และทันสมัย ด้านบุคลากรควรมีการรับสมัครและฝึกอบรมเจ้าหน้าที่กองบังคับการอารักขาและควบคุมฝูงชน (อคฝ.) ประจำตำรวจภาค 1 - 9 และส่วนกลางให้เพียงพอ
3. สร้างชุดควบคุมฝูงชนขึ้นเป็นหน่วยงานเฉพาะ จะสามารถแก้ปัญหาเรื่องการบริหารหน่วยงาน การบริหารบุคลากร งบประมาณ เป็นหน่วยโดยตรง บุคลากรจะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. การประสานงานระหว่างหน่วยงาน เป็นหน้าที่ให้ผู้บังคับบัญชาประสานงานกันให้เรียบร้อย มีความพร้อมหรือไม่ หากไม่พร้อมจะใช้กำลังพลที่ใด ใช้กำลังอย่างเหมาะสม
5. เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องมีการฝึกฝนโดยกำหนดสถานการณ์การทำผิดของผู้ชุมนุมต่าง ๆ และให้ฝ่ายกฎหมายมาให้ความรู้พร้อมนำคำพิพากษามาให้กำลังพลเพื่อให้มีความมั่นใจที่จะตัดสินใจแก้ไขปัญหา
6. การทำงานเกี่ยวกับการประสานเครือข่ายในการช่วยแก้ไขปัญหที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมายการชุมนุมสาธารณะของเจ้าหน้าที่ตำรวจอาจจะมีเจ้าหน้าที่ธุรการของกองร้อยเป็นผู้ประสานงาน ฝ่ายปกครองควรทำความเข้าใจบทบาทของตนมากยิ่งขึ้น
7. การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานหรือองค์กร หน่วยงานหรือองค์กรที่ต้องมีการติดต่อประสานงาน ได้แก่ หน่วยงานสิทธิมนุษยชน โรงพยาบาล เจ้าหน้าที่กู้ภัยหรือดับเพลิง สำนักงานเขต ฝ่ายทหาร ฝ่ายปกครอง การไฟฟ้า การประปา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมทางหลวง การทางพิเศษแห่งประเทศไทย อัยการ ศาลราชทัณฑ์ สถานพินิจและสำนักงงบประมาณ ผู้ว่าราชการจังหวัด เกษตรจังหวัด พาณิชย์จังหวัด ขึ้นอยู่กับประเภท

ของการชุมนุมเฉพาะทางที่เกี่ยวข้อง อย่างน้อยต้องมีคู่เจรจาจะต้องประสานงานกับหน่วยงานสิทธิมนุษยชน เพื่อเข้ามาช่วยเหลือประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากการชุมนุมและจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ สื่อมวลชน และหน่วยพยาบาลเป็นกลุ่มบุคคลที่ต้องประสานงานไว้เพื่อเป็นตัวกลางของการชุมนุม

อภิปรายผล

ปัญหาอุปสรรคในระดับนโยบาย พบนโยบายผู้บังคับบัญชา สั่งการให้ดูแลการชุมนุมสาธารณะตามสิทธิเสรีภาพ ไม่ให้ละเมิดสิทธิเสรีภาพบุคคลอื่นให้ส่งผลกระทบต่อประชาชนน้อยที่สุด ปฏิบัติต่อผู้ชุมนุมให้กระทำโดยละมุนละม่อม ให้ปฏิบัติตามขั้นตอน หากกำลังพลไม่เพียงพอให้ขอจากพื้นที่ใกล้เคียงมาช่วย ซึ่งปัญหาในระดับนโยบายของบางพื้นที่ คือ การสั่งการล่าช้าไม่ชัดเจน ไม่ได้มาตรฐานเดียวกันได้ (แต่ขึ้นกับสถานการณ์) และนโยบายเรื่องการแต่งตั้งแต่ละปีมีผลต่อแผนการดำเนินงานกำลังควบคุมฝูงชน สอดคล้องกับ สุชาภัทร โสภิตเวศย์ มนตรี; ประภาดา ขอบชื่นชม ที่เห็นว่าบทบัญญัติเกี่ยวกับการกำหนดความผิดและมาตรการทางอาญาบางประการยังมีความไม่ได้สัดส่วนกับความเป็นอันตราย (Harm) ของการกระทำความผิด และไม่สอดคล้องกับหลักการตาม มาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เป็นเหตุให้เสรีภาพการชุมนุมถูกระงับกระเทือน จึงจำเป็นที่จะต้องแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ให้มีความเหมาะสมได้สัดส่วนกับความเป็นอันตรายของการกระทำความผิด อีกทั้งวิธีการสลายการชุมนุมที่ยังไม่มีการบัญญัติอย่างชัดเจน เพื่อให้การดำเนินการ เป็นไปโดยความเหมาะสมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น (สุชาภัทร โสภิตเวศย์มนตรี, 2564)

การดูแลการชุมนุมสาธารณะยังมีอุปสรรคหลายอย่าง ตำรวจยังขาดความพร้อมด้านทรัพยากรบุคคล ยานพาหนะ เครื่องมืออุปกรณ์ที่จำเป็นในการควบคุมการชุมนุมไม่เพียงพอ การดูแลขวัญกำลังใจยังไม่ทั่วถึง การได้รับความคุ้มครองทางกฎหมายทั้งเจ้าหน้าที่และผู้ชุมนุม การบังคับใช้กฎหมายแก่กลุ่มบุคคลไม่เท่าเทียมกัน ทำให้เกิดความเสี่ยงแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เมื่อมีภาพออกไปอาจทำให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติในฐานะผู้บังคับใช้กฎหมายเสียหายได้สอดคล้องกับ สุทธิชัย รักจันทร์; สุกัญญา ตระกรุด ขอบเขตการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการกับการชุมนุมไม่ชัดเจน ส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ต้องตั้งอยู่บนดุลยพินิจภายใต้เงื่อนไขสถานการณ์ที่กดดัน การใช้อำนาจหน้าที่โดยไม่ชอบ และปัญหาการขาดความมั่นใจในการปฏิบัติงาน จึงควรมีการวางหลักเกณฑ์ในการกำหนดว่าการกระทำเช่นใดเป็นการกระทำอันมีลักษณะรุนแรงให้เป็นรูปธรรม เพื่อให้ส่วนราชการยึดถือปฏิบัติ เกิดความเข้าใจต่อหลักปฏิบัติ (สุทธิชัย รักจันทร์, 2561); (สุกัญญา ตระกรุด, 2560) และอัครเดช สีเหมือน (2561) เห็นว่าบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ก็ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์ขั้นตอนและวิธีการยุติการชุมนุมเอาไว้ ทำให้เกิดปัญหาว่าเมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐจำเป็นต้องใช้กำลังเพื่อเข้ายุติการชุมนุมอาจไม่มีความเหมาะสมและไม่เป็นไปตามหลักสากล (อัครเดช สีเหมือน, 2561)

ปัญหาอุปสรรคในภาคปฏิบัติ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติระดับผู้บังคับบัญชายังไม่มั่นใจเรื่องการบังคับใช้กฎหมาย ทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติต้องระวังตัวว่าสิ่งที่ทำนั้นถูกต้องหรือไม่ ต้องทำงานด้วยความกลัว การบังคับใช้พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะของเจ้าหน้าที่ยังสับสนว่า เจ้าหน้าที่มีอำนาจมากน้อยเพียงใด บังคับใช้กฎหมายอย่างไร เพราะหากผู้ชุมนุมฝ่าฝืนไม่ยอมยุติการชุมนุม หรือไม่ยอมออกจากพื้นที่ควบคุม เจ้าหน้าที่ไม่มีอำนาจในการใช้กำลังเข้าควบคุมตัวเหมือนการฝ่าฝืนกฎหมายโดยทั่วไปสอดคล้องกับ กิตติพล บุตโคตร; กรภัทร นามรักษ์กิตติ ที่พบว่า ผู้จัดการชุมนุมที่มีคำวินิจฉัยข้อเท็จจริงว่าจะต้องจัดการชุมนุมโดยแท้จริงการกำหนดข้อห้ามชุมนุมในบางสถานที่อื่นทำให้ไม่อาจสะท้อนปัญหาของผู้ชุมนุมให้แก่หน่วยงานของรัฐที่เป็นตัวแทนของประชาชนในการแก้ไข ปัญหาได้ และมีได้วางหลักเกณฑ์การเดินขบวนสาธารณะไว้อย่างชัดเจน ซึ่งอาจเกิดปัญหาในการบังคับใช้ได้ เห็นสมควรบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมสาธารณะเพื่อให้มีหลักเกณฑ์ที่มีความชัดเจนลดปัญหาในการบังคับใช้ (กิตติพล บุตโคตร, 2560); (กรภัทร นามรักษ์กิตติ, 2559)

ปัญหาเชิงปฏิบัติการ กรณีมีการชุมนุมผิดกฎหมายไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฯ นี้บางเรื่องเป็นความผิดซึ่งหน้าแต่ไม่สามารถจับกุมได้ เจ้าพนักงานที่ดูแลการชุมนุม ให้มีการไปยื่นร้องขอต่อศาล เพื่อให้ศาลพิจารณาสั่งให้ปิดการชุมนุม ซึ่งไม่ชัดเจนว่าให้ศาลสั่งภายในเวลาใด ประกาศกำหนดเป็นพื้นที่ควบคุม กว่าจะทำตามขั้นตอนผู้ชุมนุมเลิกกันไปแล้ว จากนั้นก็ดำเนินคดีแกนนำในข้อหาเรื่องของการไม่แจ้งการชุมนุมซึ่งมีโทษปรับอย่างเดียวก็เป็นเรื่องของปรับเป็นพินัย คือ โทษเบา ไม่ศักดิ์สิทธิ์ ต้องการให้มีการแก้ไขให้บทลงโทษที่หนักขึ้น และยังมีข้อถกเถียงเรื่องของการพื้นที่การชุมนุมตามมาตรา 7 และมาตรา 8 ปัญหาอยู่ที่การประชาสัมพันธ์แนวทางปฏิบัติการแจ้งการชุมนุมที่จะให้ผู้แจ้งการชุมนุมมาแจ้งเพื่อให้เป็นหลักฐาน และเมื่อได้ผลการรับแจ้งอย่างใดอย่างหนึ่งจะต้องมีเหตุผลของการรับแจ้งให้ผู้แจ้งได้ทราบด้วย สอดคล้องกับ สหส หอมจันทิก การแจ้งการชุมนุม ลักษณะชุมนุมและสถานที่ชุมนุมตามกฎหมาย การชุมนุมของประเทศไทยนั้น ได้มีการจำกัดสิทธิเสรีภาพในการชุมนุมบางประการของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ ข้อเสนอแนะเห็นควรปรับแก้ไขพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ในส่วนที่เกี่ยวกับการแจ้งการชุมนุม ลักษณะชุมนุมประกอบสถานที่ชุมนุม ให้มีความเหมาะสม และควรกำหนดเวลาชุมนุม เพื่อไม่กระทบสิทธิของบุคคลอื่น (สหส หอมจันทิก, 2560) และสอดคล้องกับ ภาสันต์ เกาศุภธน ที่พบว่าสภาพปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อการใช้เสรีภาพในการชุมนุมในที่สาธารณะของประชาชนที่รัฐธรรมนูญบัญญัติรับรองไว้มีสาเหตุหลายประการ ทั้งในด้านขอบเขตของเนื้อหาของกฎหมาย ด้านผู้จัดการชุมนุมและผู้ชุมนุม ด้านการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ และด้านบทบาทหน้าที่ของศาล รวมทั้งด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเห็นควรให้มีข้อเสนอแนะแนวทาง มาตรการ และกระบวนการต่าง ๆ เพื่อพิจารณาป้องกันและแก้ไขปัญหานั้นเนื่องมาจากการใช้บังคับกฎหมายดังกล่าวให้เป็นไปโดยสอดคล้องกับหลักการสากลและเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามเจตนารมณ์ของกฎหมายต่อไป (ภาสันต์ เกาศุภธน, 2559)

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย สภาพปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายการชุมนุมสาธารณะของเจ้าหน้าที่ตำรวจยังขาดความพร้อมด้านทรัพยากรในการบริหาร นโยบาย กฎหมาย ระเบียบการปฏิบัติ งบประมาณ บุคลากร และการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมี ควรได้รับการสนับสนุนและการประสานงานอย่างต่อเนื่องในด้านการร่วมกันแก้ไขปัญหา ส่วนการเลือกใช้อยู่วิธีการบังคับใช้กฎหมายที่เหมาะสมในการดูแลความสงบเรียบร้อยตามกฎหมายการชุมนุมสาธารณะของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ส่วนของผู้อนุมัติในการใช้กำลังขั้นสุดท้าย ความสัมพันธ์ทางการบังคับบัญชา แนวทางการใช้หน่วยทางยุทธวิธี การเผชิญเหตุการณ์ชุมนุมของประชาชน แผนเผชิญเหตุอาวุธและระดับกำลังที่จะใช้ในการแก้ไขปัญหา เทคนิคการควบคุมฝูงชนและการสลายฝูงชนที่อนุญาตให้ใช้ได้ การจับกุม การสอบสวน การดำเนินคดี การบันทึกภาพและเสียง บันทึกเหตุการณ์ การฟื้นฟูและการช่วยเหลือเยียวยา การสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์และการปฏิบัติต่อสื่อมวลชน การรายงาน การฝึกอบรม ฝึกทบทวนกฎการใช้กำลัง ได้มีการปฏิบัติตามคู่มือการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2563) แต่ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ เนื่องจากขาดความพร้อมตามที่ได้พบสภาพปัญหาและอุปสรรคข้างต้น แนวทางแก้ไขปัญหที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมายการชุมนุมสาธารณะของเจ้าหน้าที่ตำรวจควรเร่งรัดการจัดโครงการฝึกอบรมเพิ่มศักยภาพของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติและให้ความรู้เพื่อการทำงานได้อย่างมีความมั่นใจ ควรมีการชี้แจงให้ทราบถึงรายละเอียดในการเข้าดูแลควบคุมในการชุมนุมสาธารณะ ควรมีการจัดทำเอกสารคู่มือให้ความรู้ ขั้นตอนกระบวนการ และการปฏิบัติตนเมื่อเข้าสู่พื้นที่ ควรมีการพัฒนาในเรื่องขององค์ความรู้ความชำนาญโดยการฝึกอบรมจากหน่วยงานราชการ ส่งเสริมให้เกิดขวัญและกำลังใจในการเข้าดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในสถานการณ์ชุมนุมสาธารณะโดยการที่รัฐบาลให้การสนับสนุนทรัพยากรในการบริหารให้เพียงพอจะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการที่เจ้าหน้าที่ตำรวจจะดูแลความสงบเรียบร้อยในการชุมนุมสาธารณะต่อไป ข้อเสนอแนะใน

การนำผลการวิจัยไปใช้ในเชิงนโยบาย 1) กำหนดเป็นนโยบายและแนวทางการปฏิบัติตามกฎหมายที่ชัดเจนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม กระทรวงการคลัง กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงคมนาคมกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงยุติธรรม กระทรวงสาธารณสุข กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สถาบันการแพทย์ฉุกเฉิน กรุงเทพมหานคร กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ จังหวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นองค์กรเอกชน มูลนิธิ ภาคเอกชนและภาคส่วนอื่น ๆ ให้การสนับสนุนภารกิจอย่างเต็มที่ เมื่อมีการร้องขอ ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการบังคับใช้พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 2) เพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกำหนด สำนักงานกฤษฎีกากระทรวงการคลัง ฝ่ายบริหารควรสนับสนุนงบประมาณให้แก่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในการจัดหาเครื่องมือในการบันทึกภาพและเสียงในสถานการณ์ได้อย่างมีคุณภาพ จัดหาอุปกรณ์ให้เพียงพอสำหรับผู้ปฏิบัติงานทุกคนซึ่งจะเกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติในการบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) สำนักงานตำรวจแห่งชาติต้องแสวงหาและการสนับสนุนภาคีเครือข่ายในการขับเคลื่อนการนำพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะไปบังคับใช้ เช่น ฝ่ายปกครองในต่างจังหวัด กระทรวงยุติธรรม ซึ่งมีการปฏิบัติงานร่วมกันในการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล 4) สำนักงานตำรวจแห่งชาติต้องกำกับติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ร่วมแก้ไขปัญหาและอุปสรรคให้ข้อเสนอแนะแก่เจ้าหน้าที่ระดับผู้บริหารและผู้ปฏิบัติการในการดำเนินงานตามนโยบายให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเกิดประโยชน์สูงสุด 5) กำหนดกลไกในการรายงานผลการดำเนินงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติตามลำดับชั้น รวมถึงให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ในทางปฏิบัติ 1) สำนักงานตำรวจแห่งชาติและกระทรวงมหาดไทยต้องทำความเข้าใจในเรื่องสายการบังคับบัญชาของผู้ควบคุมสถานการณ์ เจ้าหน้าที่ควรมอบหมายการประสานงานให้กับผู้ควบคุมกำลัง หรือกำหนดให้ ผู้ควบคุมสถานการณ์เป็นผู้ว่าราชการหรือบุคคลใดที่มีส่วนรับผิดชอบในการประสานงานหน่วยงานอื่น เจ้าหน้าที่ตำรวจควรรับหน้าที่ในการดูแลการชุมนุมสาธารณะเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า 2) เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติการดูแลความสงบเรียบร้อยควรมีขั้นตอนในการอนุมัติให้รวดเร็วและทันต่อสถานการณ์ ไม่ควรมีลำดับการพิจารณาสั่งการหลายขั้นตอนมากเกินไป 3) สำนักงานตำรวจแห่งชาติโดยผู้มีอำนาจสูงสุดในการสั่งการ ควรลงพื้นที่ไปประจำที่ ศปภ. ส่วนหน้า หรือมอบหมายผู้แทนไปเข้าร่วม เพื่อให้มีอำนาจสั่งการหรืออนุมัติให้ใช้กำลังขั้นสุดท้ายได้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นแต่ละช่วง 4) เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติการดูแลความสงบเรียบร้อยต้องใช้แนวทางตามกฎการใช้กำลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ตามลำดับ ประกอบด้วย การแจ้งเตือน การควบคุมด้วยกายภาพ การตอบโต้อย่างรุนแรง การใช้อาวุธไม่ถึงตาย การใช้กำลังขั้นเด็ดขาดหรืออาวุธ โดยจะยึดหลักความปลอดภัยของผู้ชุมนุมและผู้ปฏิบัติหน้าที่เป็นหลัก 5) สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรระบุเป็นกฎหมายหรือระเบียบอย่างชัดเจน ให้แยกควบคุม ผู้ชุมนุมจากผู้กระทำความผิดกฎหมายอื่น ที่ผ่านมาบางครั้งรวมบางครั้งแยก ตามโอกาสหรือผู้มีอำนาจสั่งการเป็นคราว ๆ ไป และให้มีคณะพนักงานสอบสวนเฉพาะเรื่องจนกว่าการสอบสวนจะเสร็จสิ้น 6) สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมอาวุธ เครื่องมือให้ทันสมัยและใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพที่จะไม่ทำให้ผู้ชุมนุมได้รับบาดเจ็บมากหรือเสียชีวิตได้ 7) สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรมีครูฝึกกลางที่ทำหน้าที่ฝึกอบรมให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจทั่วประเทศ ผู้รับการฝึกจะได้ลงฝึกในรูปแบบเดียวกัน โดยเน้นให้มีการแก้ไขสถานการณ์ จำลองเหตุการณ์ และฝึกให้แต่ละนายรู้หน้าที่เมื่อเกิดเหตุจะปฏิบัติเพื่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจมีความพร้อมอยู่ตลอดเวลาและเพิ่มความเข้าใจกฎหมายพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ 8) แม้จะไม่เกิดมีการชุมนุมแต่หากมีการสร้างความสัมพันธ์สร้างเครือข่ายกับทุกภาคส่วนในพื้นที่จะเป็นประโยชน์ในการช่วยป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาเพราะจะทำให้การสืบสวนหาข่าวได้รายละเอียดและได้ครอบคลุมมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรภัทร นามรักษ์กิตติ. (2559). ศึกษาเรื่องปัญหาการใช้สิทธิและเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะตามกฎหมายการชุมนุมสาธารณะ. ใน วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- กิตติพล บุตุโคตร. (2560). กฎหมายการชุมนุมสาธารณะ : ศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายไทยกับสหราชอาณาจักร สาธารณรัฐเกาหลีและเขตบริหารพิเศษฮ่องกงแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน. ใน สารนิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประภาดา ขอบชื่นชม. (2562). ศึกษาปัญหาการกำหนดโทษทางอาญาและมาตรการในการสลายการชุมนุมตามกฎหมายว่าด้วยการชุมนุมสาธารณะ. ใน วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายมหาชน. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ. (2558). ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 132 ตอนที่ 63 ก หน้า 49 (14 กรกฎาคม 2558).
- ภาสันต์ เกาศุภณ. (2559). การใช้สิทธิและเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะ ตามกฎหมายการชุมนุมสาธารณะ. ใน วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สหัส หอมจันทิก. (2560). มาตรการในการควบคุมการชุมนุมตามกฎหมายการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ศึกษากรณีการแจ้งการชุมนุมและสถานที่ชุมนุม. ใน วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2563). คู่มือการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 แผนการดูแลการชุมนุมสาธารณะ. (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2563). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ.
- สุกัญญา ตระกูล. (2560). ศึกษาปัญหาการคัดค้านคำสั่งของเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะ ในกรณีที่ผู้ชุมนุมกระทำการในลักษณะรุนแรง. ใน สารนิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายมหาชน. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- สุชาภักร์ โสภิตเวศย์มนตรี. (2564). ศึกษาปัญหาเกี่ยวกับความเหมาะสมของการบังคับใช้มาตรการทางอาญา: การศึกษาพระราชบัญญัติการประชุมสาธารณะ 2558. ใน วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายอาญา. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุทธิชัย รักจันทร์. (2561). ศึกษากระบวนการผลักดันพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 255. วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 1(1), 47-67.
- อัครเดช สีเหมือน. (2561). ศึกษาการใช้กำลังเข้ายุติการชุมนุมที่มีขอบด้วยกฎหมายโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐตามหลักสากล: ศึกษากรณีพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558. ใน วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์. มหาวิทยาลัยบูรพา.